



**CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ A  
PERSONALULUI ȘTIINȚIFIC ȘI ȘTIINȚIFICO-DIDACTIC  
A UNIVERSITĂȚII LIBERE INTERNAȚIONALE DIN MOLDOVA**

RED.:	02
C. EDP. ULIM	
Pag. 1 /18	

„Aprobat”:

Senatul Universității Libere Internaționale din Moldova,  
proces-verbal nr. 8 din 24 iunie 2020

Rector ULIM

Ilian GALBEN



**CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ A PERSONALULUI  
ȘTIINȚIFIC ȘI ȘTIINȚIFICO-DIDACTIC  
A UNIVERSITĂȚII LIBERE INTERNAȚIONALE DIN MOLDOVA**

	<b>NUME, PRENUME</b>	<b>FUNCȚIE</b>	<b>SEMNĂTURA</b>	<b>DATA</b>
VERIFICAT/ COORDONAT	Vitalie GAMURARI Dr., conf. univ.	Prorector pentru Cercetare Științifică și Studii Doctorale		23.06.2020
ELABORAT	Elena ROBU Dr., conf. univ.	Director Școala Doctorală		22.06.2020

Chișinău, 2020



**Codul a fost examinat și aprobat de Consiliul pentru Asigurarea Calității, Consiliul Științific ULIM, proces-verbal nr. 8 din 18 iunie 2020**

### INDICATORUL REVIZIILOR

Nr.	Ediția / revizia data	Conținut sumar sau Modificare / analiză	Elaborat	Aprobat
			Funcție. Nume, Prenume și semnătura	



## **CUPRINS**

<b>CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE .....</b>	<b>4</b>
<b>CAPITOLUL II. TERMENI DE BAZĂ .....</b>	<b>4</b>
<b>CAPITOLUL 3. PRINCIPII PENTRU ASIGURAREA ETICII ȘI DEONTOLOGIEI PROFESIONALE .....</b>	<b>6</b>
<b>CAPITOLUL 4. NORME DE BUNĂ CONDUITĂ .....</b>	<b>8</b>
<b>CAPITOLUL 5. DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ÎN ASIGURAREA ETICII ȘI DEONTOLOGIEI PROFESIONALE .....</b>	<b>11</b>
<b>CAPITOLUL 6. SANȚIONAREA ABATERILOR DE LA NORMELE DE BUNĂ CONDUITĂ .....</b>	<b>14</b>
<b>CAPITOLUL 7. DISPOZIȚII FINALE .....</b>	<b>17</b>
<b>BIBLIOGRAFIE .....</b>	<b>18</b>



## CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Codul de etică și deontologie profesională al Universității Libere Internaționale din Moldova (în continuare – Codul de etică) este elaborat în conformitate cu legislația Republicii Moldova în domeniul cercetării-dezvoltării și cu tratatele internaționale cu atribuții în domeniu la care Republica Moldova este parte.
2. Codul de etică ia în considerație reglementările și standardele internaționale privind etica în cercetarea științifică și activitatea didactică, inclusiv *Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, Carta Europeană a Cercetătorilor și Codul de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor, Cele mai bune practici pentru asigurarea integrității științifice și prevenirea conduitei incorecte, Bunele practici în domeniul cercetării științifice.*
3. Codul de etică are drept scop precizarea principiilor și regulilor de conduită morală și profesională obligatorii, stabilirea responsabilităților și procedurilor necesare pentru asigurarea conformității activităților Universității Libere Internaționale din Moldova cu normele etice acceptate de către comunitatea științifică internațională.
4. Codul de etică reprezintă un contract moral între angajații Universității Libere Internaționale din Moldova pentru crearea unui climat de încredere și respect reciproc în interiorul instituției și în relațiile cu mediul său extern.
5. Cadrul etic și deontologic definit de prezentul Cod este aplicabil tuturor angajaților Universității Libere Internaționale din Moldova.
6. Aplicarea prezentului Cod nu exclude și nu înlocuiește drepturile și obligațiile legale cuprinse în alte documente ce privesc asigurarea eticii și deontologiei profesionale și nu se substituie altor acte.

## CAPITOLUL II. TERMENI DE BAZĂ

7. În sensul prezentului cod, termenii de bază sunt definiți după cum urmează:
  - a) **autoplăgiat** - expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale aceluiași sau acelorași autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale;
  - b) **buna conduită** - set de reguli etice și profesionale ce trebuie aplicate în scopul realizării unor acțiuni specifice cercetării-dezvoltării și educației;
  - c) **coautor al unei publicații** - orice persoană nominalizată în lista de autori a unei publicații științifice;
  - d) **confidențialitate** – proprietatea că informațiile privind cercetarea științifică aflată în desfășurare sau recent finalizată, evaluarea proiectelor, precum și privind persoana acuzată de fraudă și privind persoana care face o sesizare, nu sunt puse la dispoziție sau dezvăluite persoanelor, entităților sau proceselor neautorizate;
  - e) **conflict de interes** – situația de incompatibilitate în care se află o persoană juridică sau fizică, care are un interes personal ce influențează imparțialitatea și obiectivitatea activităților sale în evaluarea, monitorizarea, realizarea, raportarea activităților de cercetare – dezvoltare; interesul personal include orice avantaj pentru persoana în cauză, soțul/soția, persoane aflate în relații înrudite prin sânge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi,



mătuși) sau relații de rudenie prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră), sau pentru organizația din sfera științei și inovării din care face parte;

*f) eroare* - greșeală neintenționată, datorată insuficienței informării, insuficienței practici profesionale, sau entuziasmului științific exagerat; depistarea erorii impune autorului ei obligația de a o denunța public;

*g) evaluare* – aprecierea rezultatelor cercetării științifice, a cercetătorilor și a organizațiilor din sfera științei și inovării, prin folosirea unor criterii calitative și cantitative;

*h) fabricare de rezultate sau date* - raportarea de rezultate sau date fictive, care nu sunt rezultatul real al unei activități de cercetare-dezvoltare;

*i) falsificare de rezultate sau date* - raportarea selectivă sau respingerea datelor ori a rezultatelor nedorite; manipularea reprezentărilor sau a ilustrațiilor; defectarea aparatului experimental ori numeric pentru a obține datele dorite fără a raporta despre defectările efectuate;

*j) fraudă în știință* - acțiunea deliberată de confecționare a datelor și rezultatelor, falsificarea, plagierea, înstrăinarea ilicită a rezultatelor cercetării științifice sau alte procedee care se abat de la bunele practici acceptate de comunitatea științifică și care au ca scop obținerea unor avantaje;

*k) integritate* – politica cercetătorilor individuali, a instituțiilor cu preocupări în domeniul cercetării și/sau valorificării rezultatelor științifice pentru respectarea demnității umane, a valorilor intrinseci ale științei, a drepturilor animalelor și a mediului înconjurător;

*l) interes public* - interesul care implică garantarea și respectarea de către instituțiile și autoritățile naționale a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale publicului;

*m) plagiat* - expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale;

*n) produs științific* - publicație, brevet de invenție, produs industrial, agricol, tehnologie, program de calculator și altele asemenea, obținut în urma activității de cercetare-dezvoltare și care poate face obiectul proprietății intelectuale;

*o) proprietate intelectuală* – totalitatea mijloacelor prin care o idee este difuzată (carte, articol, suport electronic, audio-video etc.), precum și dreptul de autor corespunzător; după caz, proprietatea intelectuală se poate referi și la tezele de doctorat; lucrarea semnată de mai mulți autori aparține fiecăruia dintre ei; dacă ideea n-a fost difuzată printr-unul din mijloacele menționate ea nu reprezintă o proprietate intelectuală;

*p) sancțiune* – pedeapsă aplicată persoanei fizice sau juridice, care nu respectă reglementările bune conduite în activitatea de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare;

- Comisia de etică a Universității Libere Internaționale din Moldova va interpreta și preciza, în caz de necesitate, aceste și alte noțiuni ce se referă la fraudă științifică, având în vedere bunele practici internaționale.
- Componenta Comisiei de etică, formată dintr-un număr impar de membri, este propusă de Consiliul Științific ULIM, este aleasă prin vot secret și se aprobă prin ordinul Rectorului.



Membrii Comisiei de etică se aprobă pe o perioadă de 4 ani. O persoană poate fi aprobată în calitate de membru a Comisiei de etică pentru maxim 2 mandate.

10. Nu pot fi membri ai comisiei de etică persoanele care ocupă funcția de Prorector sau secretar științific. Consiliul Științific este, totodată, for decizional în ceea ce privește înlocuirea/schimbarea unui membru al Comisiei de etică.
11. Comisia de etică va avea un președinte și un secretar.
12. Comisia de etică poate constitui comisii sau grupuri de lucru, cărora le poate delega unele din atribuțiile proprii, sau poate apela la 3-5 experți de specialitate, din comunitatea științifică, pe post de arbitri.
13. Răspunderea juridică pentru hotărârile și activitatea Comisiei de etică îi revine instituției.

### **CAPITOLUL 3. PRINCIPII PENTRU ASIGURAREA ETICII ȘI DEONTOLOGIEI PROFESIONALE**

#### **3.1. Principii generale în activitatea științifică și științifico-didactică**

14. Orice activitate de cercetare științific implic o responsabilitate pe mai multe planuri: științifică, morală, socială, politic etc. Cercetătorul științific care efectuează o cercetare este direct răspunzător pentru descoperirea sa. Elementul central, al oricărei etici a activității de cercetare științific îl reprezintă responsabilitatea cercetătorului față de munca sa, dar mai ales de rezultatele acesteia. Cercetătorul științific trebuie să justifice actul de cercetare, să justifice utilitatea și valabilitatea rezultatelor obținute, să încerce să aducă prin cercetarea sa un beneficiu societății. Având în vedere aceste aspecte, orice cercetare științific trebuie pusă sub semnul unei cenzuri morale.
15. Activitatea de cercetare este o activitate de înalt prestigiu profesional, care reclamă în mod obligatoriu un stil de muncă sau un model de conduită și care implică următoarele aspecte:
  - a) seriozitate în alegerea și tratarea temei de cercetare;
  - b) responsabilitate profesională, morală și socială;
  - c) respect față de muncă, față de tema cercetată, față de cercetător;
  - d) sinceritate și modestie;
  - e) cooperare sinceră, corect în cadrul colectivului de cercetare;
  - f) respectarea ierarhiilor, respectiv a statutelor și rolurilor, în colectivul de cercetare respectiv;
  - g) comunicarea rezultatelor cercetării după o prealabilă și serioasă verificare a acestora, comunicare ce trebuie să aibă caracter de corectitudine și valoare științifică.

Etica cercetării trebuie să aibă în vedere și "abaterile morale" ale cercetătorilor științifici. Printre "abaterile morale" de la normele eticii cercetării științifice sunt menționate aspectele frecvent întâlnite:

- a) furtul de idei;
- b) cercetări cu caracter paralel care urmăresc subminarea unei activități autentice de cercetare pentru a o devaloriza, a o face lipsit de interes, de utilitate;



- c) comunicarea unor rezultate incorecte, false din punct de vedere teoretic sau oferirea unor produse ne semnificative, inutile sau chiar periculoase; utilizarea activității de cercetare științific în scopuri contrare intereselor sau securității umanității, în scopuri nocive, antisociale, distructive etc.
16. Buna conduită a personalului științific și științifico-didactic este asigurată de respectarea următoarelor principii generale: libertății de cercetare; demnității; integrității; precauției; responsabilității și binefacerii; atitudinii profesionale; bunelor practici și a dezvoltării profesionale continue; exploatării și diseminării rezultatelor.
17. **Principiul libertății de cercetare** - libertatea de gândire și de exprimare și libertatea de a identifica metode prin care să se rezolve probleme și:
- a) se asigură prin acces liber la sursele de informare; schimb liber de idei; necenzurarea produselor științifice;
- b) este limitată de necesitatea respectării drepturilor omului; a protecției animalelor; protejării mediului ambiant.
18. **Principiul demnității** - obligația de a desfășura activitățile de cercetare-dezvoltare manifestând respect față de ființele vii și în particular față de om ca ființă rațională, netratându-le niciodată doar ca mijloc, ci întotdeauna ca valoare supremă.
19. **Principiul integrității** - exercitarea activității cu onestitate, corectitudine și spirit colegial, în deplină concordanță cu celelalte principii etice, fără nici o ingerință din afară. Cercetătorii trebuie să adere la practicile etice recunoscute și principiile fundamentale ale eticii, corespunzătoare disciplinei (disciplinelor) lor.
20. **Principiul precauției** - obligația de a clarifica gradul de precizie, respectiv de risc ce caracterizează rezultatele cercetării-dezvoltării. În desfășurarea activităților de cercetare-dezvoltare vor fi luate în considerare toate consecințele care pot fi anticipate pe baza datelor științifice, alături de acelea a căror probabilitate nu poate fi negată chiar dacă nu este dovedită științific.
21. **Principiul responsabilității și binefacerii** - asigurarea că activitățile sunt relevante pentru societate, produc beneficii sociale sau economice și că se realizează un echilibru între interesele individuale și cele colective. El poate fi atins prin:
- a) evitarea dublării cercetărilor realizate anterior;
- b) respectarea proprietății intelectuale și a proprietății comune a datelor în cazul cercetărilor realizate în colaborare;
- c) respectarea principiilor unui management financiar corect, transparent și eficient.
22. **Principiul atitudinii profesionale** - cunoașterea și respectarea reglementărilor care vizează domeniul de activitate, inclusiv:
- a) familiarizarea cu obiectivele strategice care guvernează domeniul lor de cercetare și mecanismele de finanțare;
- b) familiarizarea cu reglementările la nivel național, sectorial sau instituțional care guvernează condițiile de formare profesională sau de activitate;
- c) obținerea aprobărilor necesare înainte de începerea activităților sau de accesarea resurselor oferite.



23. **Principiul bunelor practici și a dezvoltării profesionale continue** - îmbunătățirea permanentă a activității prin:
- adoptarea de bune practice în domeniu, inclusiv luarea măsurilor necesare pentru protejarea sănătății și pentru siguranță;
  - prin actualizarea și extinderea aptitudinilor și competențelor lor, care nu se poate restrânge doar la formarea profesională formală, ateliere, conferințe și e-educație.
24. **Principiul exploatării și diseminării rezultatelor** - cercetătorii trebuie să se asigure că rezultatele cercetării lor sunt exploatare și diseminate:
- prin comunicate, transferate într-o altă cercetare sau, dacă este posibil, comercializate;
  - prin informarea societății într-un astfel de mod încât ele să fie înțelese de publicul larg, prin aceasta îmbunătățindu-se înțelegerea științei de către societate.

## CAPITOLUL 4. NORME DE BUNĂ CONDUITĂ

### 4.1. Asigurarea normelor de bună conduită

25. Normele de bună conduită în activitatea științifică se referă la respectarea legii; garantarea libertății în cercetarea științifică; respectarea principiilor bunei practici științifice; asumarea responsabilităților.
26. Normele de bună conduită în activitatea științifică includ: norme de bună conduită în activitatea științifică; norme de bună conduită în activitatea de comunicare, publicare, diseminare și popularizare a științei; norme de bună conduită în activitatea de evaluare a rezultatelor științifice; norme de bună conduită în funcțiile de conducere în activitatea științifică; normele de bună conduită privind respectarea ființei și demnității umane, evitarea suferinței animalelor și ocrotirea și refacerea mediului natural și a echilibrului ecologic.
27. Onestitatea cercetătorului este un element de bază pentru buna conduită în cercetarea științifică și activitatea didactică:
- onestitatea cercetătorului științific asigură respectarea contribuțiilor predecesorilor, concurenților și partenerilor și conduce la diminuarea numărului de erori și exagerări;
  - cercetătorii științifici trebuie să se comporte astfel încât să edifice, să păstreze și să consolideze încrederea publicului în onestitatea, corectitudinea și imparțialitatea sa;
  - personalul științific trebuie să evite orice activitate care i-ar putea afecta credibilitatea, obiectivitatea și imparțialitatea.
28. Cooperarea și colegialitatea în grupurile de cercetare științifică reprezintă o protecție față de erorile științifice și față de fraudă, asigurând transparența rezultatelor și conducând la creșterea valorii produselor științifice.
29. Respectul față de proprietatea intelectuală și față de probitatea intelectuală evită cazurile de fraudă sau plagiat.
30. Originalitatea și calitatea produselor științifice trebuie să primeze asupra cantității la evaluarea rezultatelor cercetării științifice.
31. Datele primare care au condus la ieșirea pe piață a produsului științific trebuie păstrate,





în condiții de siguranță, pe toată durata stabilită de unitatea sau instituția de cercetare-dezvoltare. Datele primare trebuie să permită reproductibilitatea produsului științific și de către alte grupuri de cercetare.

32. Datele contradictorii, diferențele de concepție experimentală sau de practică, diferențele de interpretare a datelor, diferențele de opinie sunt factori specifici cercetării – dezvoltării și nu constituie abateri de la buna conduită în cercetare. Îndoiala asupra propriilor rezultate poate conduce la eliminarea erorilor.
33. Cercetătorii științifici trebuie să respingă și să nu accepte posibile conflicte de interes, având următoarele obligații pentru evitarea unor astfel de situații:
  - a) să furnizeze informații legate de interesele financiare relevante pentru activitățile de cercetare-dezvoltare;
  - b) să furnizeze, la cerere, informații privind implicarea în organizații bazate pe valori religioase sau politice care ar putea să influențeze activitatea de cercetare-dezvoltare;
  - c) să declare imediat conflictul de interese în care s-ar putea afla la un moment dat și să-și clarifice poziția față de această situație.
34. Personalul științific și științifico-didactic a Universității Libere Internaționale din Moldova au datoria de a sesiza conducerea instituției atunci când constată că rezultatele cercetării-dezvoltării au un efect negativ asupra societății sau sunt constatate abateri de la normele morale.

#### 4.2. Abaterile de la normele de bună conduită în activitatea științifică

35. *Abaterile grave de la buna conduită în activitatea științifică* sunt următoarele:
  - a) plagierea rezultatelor sau publicațiilor altor autori;
  - b) fabricarea de rezultate sau date și prezentarea lor ca: date experimentale, date obținute prin calcule sau simulări numerice pe calculator ori ca date sau rezultate obținute prin calcule analitice ori raționamente deductive;
  - c) falsificarea de: date experimentale, date obținute prin calcule sau simulări numerice pe calculator ori de date sau rezultate obținute prin calcule analitice ori raționamente deductive;
  - d) introducerea de informații false în dosarul personal de concurs/ angajare, în CV-ul personal și în documente.
36. *Abaterile de la normele de buna conduită*, în măsura în care nu constituie infracțiuni potrivit legii penale, includ și aspectele legate de: diverse forme de discriminare; nedezvăluirea conflictelor de interese; nerespectarea confidențialității; abuzul de autoritate cu diverse efecte; obstrucționarea activității de cercetare-dezvoltare; obstrucționarea activității unor comisii de etică sau de evaluare, precum și nerespectarea prevederilor și procedurilor legale.
37. În procesul de activitate științifică *abateri de la normele de bună conduită* mai reprezintă:
  - a) îngreunarea deliberată, împiedicarea sau sabotarea activității de cercetare-dezvoltare a altor persoane, inclusiv prin blocarea nejustificată a accesului la spațiile de cercetare-dezvoltare, prin avarierea, distrugerea ori manipularea aparaturii experimentale, a echipamentului, a documentelor, a programelor de calculator, a datelor în format electronic, a substanțelor organice sau anorganice ori a materiei vii necesare altor



- persoane pentru derularea, realizarea sau finalizarea activităților de cercetare-dezvoltare;
- b) neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, precum și înregistrarea și/sau stocarea eronată a rezultatelor;
  - c) ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite.
38. În procesul de publicare și diseminare a rezultatelor științifice se constituie în abateri de la normele de bună conduită și:
- a) autoplagiatul;
  - b) publicarea repetată a acelorași rezultate ca elemente de noutate științifică, fără a se menționa sursa inițială și/sau cu adăugiri neesențiale;
  - c) interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor;
  - d) nerecunoașterea metodologiilor și a rezultatelor altor cercetători ca sursă de informare, prezentarea deliberat deformată a rezultatelor altor cercetători;
  - e) neatribuirea corectă a paternității unei lucrări;
  - f) includerea în lista de autori a unei publicații științifice a unuia sau mai multor coautori care nu au contribuit semnificativ la publicație ori excluderea unor coautori care au contribuit semnificativ la publicație;
  - g) includerea în lista de autori a unei publicații științifice a unei persoane fără acordul acesteia;
  - h) publicarea sau diseminarea neautorizată de către autori a unor rezultate, ipoteze, teorii ori metode științifice nepublicate.
39. În procesul de evaluare a rezultatelor științifice se consideră abateri de la normele de bună conduită:
- a) nedeazăluirea situațiilor de conflicte de interese în realizarea de evaluări;
  - b) lipsa de obiectivitate și nerespectarea confidențialității în evaluare;
  - c) discriminarea, în cadrul evaluărilor, pe criterii de vârstă, etnie, sex, origine socială, orientare politică sau religioasă, orientare sexuală ori alte tipuri de discriminare.
40. În categoria abaterilor de la normele de bună conduită de către persoanele cu funcții de conducere se includ:
- a) însușirea nemeșitată a calității de autor sau coautor al publicațiilor persoanelor din subordine pentru sine sau pentru soți, persoane aflate în relații înrudite prin sânge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi, mătuși) sau relații de rudenie prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră);
  - b) abuzul de autoritate pentru a impune nejustificat propriile teorii, concepte sau rezultate asupra persoanelor din subordine;
  - c) obstrucționarea activității comisiei de etică și deontologie profesională;
  - d) nerespectarea prevederilor și procedurilor legale destinate respectării normelor de bună conduită în activitățile științifice prevăzute în prezentul Cod.
41. Constituie abateri de la normele de bună conduită, prin asociere:
- a) participarea activă în abateri săvârșite de alții;



- b) cunoașterea abaterilor săvârșite de alții și nesesizarea comisiei de etică și deontologie profesională a instituției;
  - c) coautoratul publicațiilor conținând date falsificate sau confecționate.
42. Pentru asigurarea transparenței, informația de interes public se plasează pe pagina web a Universității Libere Internaționale din Moldova (<https://ulim.md/>).

## CAPITOLUL 5. DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ÎN ASIGURAREA ETICII ȘI DEONTOLOGIEI PROFESIONALE

Fiecare angajat Universității Libere Internaționale din Moldova trebuie să se comporte în conformitate cu principiile și normele bune conduite.  
Aceasta presupune drepturi și obligații ce vizează activitatea internă și externă.

### 5.1. Drepturi angajaților Universității Libere Internaționale din Moldova:

- a) la dezvoltare liberă și deplină a personalității și tratarea cu demnitate a modului de viață, culturii, credințelor și valorilor;
- b) la libera exprimare a opiniilor bazate pe competența lor profesională;
- c) de proprietate intelectuală;
- d) la un mediu propice pentru cercetare, competitivitate și educație;
- e) egalității de șanse și de tratament pentru dezvoltarea profesională și personală a tuturor angajaților Institutului;
- f) de a participa la programe de perfecționare, naționale și internaționale, precum și la manifestări științifice naționale și internaționale, cu sprijin financiar acordat de instituție;
- g) la publicarea rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectelor la care participă;
- h) la critică întemeiată și argumentată a oricăror încălcări ale standardelor profesionale și de calitate, încălcări ale drepturilor membrilor comunității științifice;
- i) la contestarea oricărei decizii a unui organ sau persoană de conducere pe cale ierarhică și la instanțele judecătorești, în cazul când consideră că îi sunt lezate drepturile și libertățile;
- j) la autonomie personală și la confidențialitate;
- k) la protecția datelor cu caracter personal;
- l) de a desfășura activități didactice, cu înștiințarea conducerii instituției;
- m) de a face parte din asociații profesionale și din organizații neguvernamentale;
- n) alte drepturi care nu contravin legislației în vigoare.



## 5.2. Responsabilități ale conducerii instituției

### Conducerea Universității Libere Internaționale din Moldova:

- a) asigură condițiile care permit respectarea principiilor și standardelor bune conduite în cercetarea științifică, precum și buna funcționare a Comisiei de etică și deontologie profesională.
- b) asigură angajaților obiectivitate în evaluare și egalitate de șanse și tratament cuprindere la dezvoltarea carierei.
- c) încurajează cooperarea între angajați, dar și spiritul competițional care asigură progresul profesional.
- d) este responsabilă pentru folosirea corectă a fondurilor de cercetare.
- e) trebuie să urmărească situațiile care pot genera conflicte de interese și să le soluționeze atunci când ele apar, împreună cu Comisia de etică și deontologie profesională.
- f) asigură transparența activității instituției, inclusiv prin publicarea rapoartelor despre rezultatele și activitățile sale.
- g) îi este interzis să favorizeze sau să defavorizeze accesul ori promovarea în funcție pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile menționate.

## 5.3. Responsabilități ale angajaților Universității Libere Internaționale din Moldova:

- a) respectarea legilor și a normelor;
- b) loialitatea față de instituție. Standardele profesionale exclud:
  - 1) ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite;
  - 2) confecționarea de rezultate;
  - 3) înlocuirea rezultatelor cu date fictive;
  - 4) interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor;
  - 5) plagierea rezultatelor sau a publicațiilor și autoplagiarea;
  - 6) prezentarea deliberat deformat a rezultatelor altor cercetători;
  - 7) neatribuirea corect a paternității unei lucrări;
  - 8) introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțări, precum și în raportarea rezultatelor cercetării;
  - 9) nedezvăluirea conflictelor de interese;
  - 10) deturnarea fondurilor de cercetare;
  - 11) neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, precum și înregistrarea și/sau stocarea eronat a rezultatelor;
  - 12) lipsa de informare a echipei de cercetare, înainte de începerea activității la un proiect de cercetare, cu privire la: drepturi salariale, răspunderi, coautorat, drepturi asupra rezultatelor cercetărilor, surse de finanțare și asocieri;
  - 13) lipsa de obiectivitate în evaluări și nerespectarea condițiilor de confidențialitate ale rapoartelor de evaluare, sesizărilor, rapoartelor de cercetare etc.;



- 14) publicarea sau finanțarea repetată a acelorași rezultate ca elemente de noutate științifică, fără a se menționa sursa inițial și/sau cu adăugiri ne semnificative;
  - 15) nerecunoașterea metodologiilor și a rezultatelor altor cercetători ca sursă de informare;
  - 16) nerecunoașterea erorilor proprii;
  - 17) difuzarea rezultatelor proprii într-o manieră iresponsabilă, cu exagerări și repetări;
  - 18) nerespectarea clauzelor granturilor, contractelor, protocoalelor etc.;
  - 19) împiedicarea unor cercetători în activitatea lor sau favorizarea altora;
  - 20) însușirea nemeritat a calității de autor.
- a) libertate de exprimare. În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, angajații Universității Libere Internaționale din Moldova au obligația de a respecta libertatea opiniilor și de a nu se lăsa influențați de considerente personale sau de popularitate.
  - b) angajații Universității Libere Internaționale din Moldova au obligația de a asigura un serviciu de calitate, prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării competențelor instituției.
  - c) angajații Universității Libere Internaționale din Moldova au obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă, pentru a câștiga și a menține încrederea colaboratorilor/partenerilor în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea instituției.
  - d) angajații Universității Libere Internaționale din Moldova trebuie să se preocupe permanent de ridicarea nivelului de pregătire profesională, de creșterea competenței și nivelului de performanță prin studiu individual, documentare, informare în legătură cu realizările recente din domeniul de activitate propriu, participare la cursuri și alte forme de pregătire profesională.
  - e) integritatea;
  - f) folosirea atribuțiilor funcției deținute;
  - g) confidențialitatea;
  - h) angajații Universității Libere Internaționale din Moldova sunt obligați să aibă în relațiile interumane un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine, limbaj civilizat și amabilitate;
  - i) relațiile colegiale. Angajații Universității Libere Internaționale din Moldova trebuie să dea dovadă de spirit de echipă în realizarea obiectivelor comune, manifestată prin cooperare, susținere reciprocă și transfer reciproc de informație; trebuie să dea dovadă de sinceritate și corectitudine, opiniile exprimate să corespundă realității, eventualele nemulțumiri față de colegi să fie exprimate direct și netendențios. Relația dintre angajații Universității Libere Internaționale din Moldova trebuie să fie egalitară, bazată pe recunoașterea intraprofesională, pe colegialitate, pe performanță, precum și pe înțelegere și sprijin pentru colegii cu nevoi speciale.

*Angajaților Universității Libere Internaționale din Moldova le este interzis:*

- a. discriminarea, hărțuirea de gen, etnică sau sub orice altă formă, folosirea violenței fizice sau psihice, limbajul ofensator ori abuzul de autoritate la adresa unui coleg, indiferent de poziția ocupată de acesta în cadrul instituției;
- b. promovarea sau tolerarea unor comportamente dintre cele descrise mai sus de către conducerea instituției și a subdiviziunilor ei;



- c. discreditarea în mod injust a ideilor, ipotezelor sau rezultatelor cercetărilor unui coleg;
- d. formularea unor comentarii lipsite de curtoazie la adresa pregătirii profesionale, a ținutei morale sau a unor aspecte care țin de viața privată a unui coleg;
- e. formularea repetată de plângeri sau sesizări vădit neîntemeiate la adresa unui coleg;
- f. utilizarea și dezvăluirea în activitatea administrativă a informațiilor transmise cu titlu confidențial de un alt coleg.

l) relațiile internaționale; angajații care reprezintă instituția în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe și alte activități cu caracter internațional au obligația să promoveze o imagine favorabilă instituției. În deplasările din afara Republicii Moldova, angajații Universității Libere Internaționale din Moldova sunt obligați să dea dovadă de o conduită corespunzătoare regulilor de protocol și le este interzis să încalce legile și obiceiurile țării gazdă.

## CAPITOLUL 6. SANȚIONAREA ABATERILOR DE LA NORMELE DE BUNĂ CONDUITĂ

- 43. Încălcarea dispozițiilor Codului de etică atrage răspunderea morală și disciplinară a angajaților Universității Libere Internaționale din Moldova.
- 44. În vederea realizării misiunii sale, Comisia de etică Universității Libere Internaționale din Moldova îndeplinește următoarele atribuții:
  - 1) analizează cazurile referitoare la încălcarea regulilor de bună conduită și adoptă hotărâri prin care constată dacă a fost realizată o abatere de la norme și persoanele care se fac vinovate;
  - 2) propune proceduri specifice de urmat și sancțiuni în cazul unei conduite necorespunzătoare;
  - 3) întocmește un raport anual cu privire la respectarea principiilor și prevederilor Codului de etică în ULIM;
  - 4) propune modificări la actele în vigoare menite să contribuie la respectarea eticii și deontologiei profesionale.

### 6.1. Procedura de constatare a abaterilor

- 45. În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale, Comisia de etică se întrunește în ședințe de lucru la necesitate.
- 46. Comisia de etică analizează cazurile referitoare la abateri de la normele de buna conduită în urma sesizărilor, contestațiilor sau prin autosesizare.
- 47. Comisia de etică poate fi sesizată în scris de orice persoană fizică, organ sau organism care a constatat încălcarea normelor de etică de către un angajat al instituției.
- 48. Sesizările și contestațiile vor indica în mod explicit numele persoanei care se face vinovată de încălcare, numele celui care face sesizarea și faptele imputate acestuia și pot include orice date, documente sau probe materiale care susțin textul sesizării. Comisia de etică nu va examina sesizările anonime.



49. Comisia de etică se poate autosesiza, în baza datelor, documentelor și probelor materiale publicate în mass media.
50. Secretarul Comisiei de etică înregistrează toate sesizările și contestațiile primite și le transmite către toți membrii Comisiei de etică.
51. În cadrul analizei cazurilor, Comisia de etică poate realiza audieri cu persoanele implicate direct ori indirect în faptele sesizate sau contestate, cu autorul (ii) sesizării ori contestației și cu persoane, cu păstrarea anonimității expeditorului/expeditorilor.
52. Experții desemnați de președintele Comisiei de etică pregătesc un raport preliminar, pe care îl prezintă la ședința Comisiei de etică. Membrii Comisiei de Etică dezbate acest raport și propun modificări / completări.
53. Opiniile exprimate individual de către membrii Comisiei de etică, a grupurilor de lucru sau experții invitați în cadrul discuțiilor referitoare la încălcarea normelor de bună conduită, modul în care a votat fiecare membru al Comisiei de etică și procesele verbale ale ședințelor în care au loc astfel de discuții constituie secrete profesionale și nu pot fi dezvăluite decât organelor abilitate de control.
54. Procedura de examinare a fiecărei sesizări sau contestații în Comisia de etică ia sfârșit prin adoptarea unei hotărâri, denumite raport de caz.
55. Raportul de caz va conține cel puțin următoarele elemente:
  - 1) o sinteză a conținutului sesizării sau contestației;
  - 2) o analiză a informațiilor, datelor, documentelor și probelor materiale din conținutul sesizării sau contestației, precum și a oricăror alte elemente semnificative obținute în cursul analizei, inclusiv în cursul audierilor;
  - 3) constatarea argumentată a existenței sau, după caz, a absenței uneia ori unor abateri de la buna conduită, etica și deontologia în activitatea de cercetare-dezvoltare;
  - 4) în cazul în care o abatere a fost constatată - identificarea argumentată a persoanei/persoanelor vinovate, precum și sancțiunile propuse pentru aplicare acestora;
  - 5) semnăturile membrilor Comisiei de etică prezenți la ședință și celor care s-au pronunțat în scris anterior.
56. Raportul de caz se aprobă prin hotărârea Comisiei de etică. Hotărârea se consideră adoptată dacă pentru ea s-a pronunțat majoritatea (51%) membrilor prezenți la ședință.
57. În toate situațiile, persoana care a formulat sesizarea va fi înștiințată de rezultatul cercetărilor, prin comunicarea unei copii a raportului, în termen de 30 de zile de la primirea sesizării.
58. Angajații Universității Libere Internaționale din Moldova nu pot fi sancționați sau prejudiciați în niciun fel pentru sesizarea cu bună-credință a Comisiei de etică cu privire la cazurile de încălcare a normelor de conduită.
59. În cazurile în care faptele săvârșite întrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fi sesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.



## 6.2. Sancțiunile pentru abateri

60. Sancțiunile au rolul de a preveni cazurile de abatere de la etică și deontologie profesională și de a păstra prestigiul cercetării științifice.
61. Sancțiunile aplicate vor fi în funcție de gravitatea abaterii de la normele de bună conduită.
62. Abaterile minore pot apărea din cauza lipsei de experiență sau a lipsei de cunoaștere a principiilor de integritate, sunt caracterizate mai degrabă prin absența intenției necinstite din partea persoanei care a comis abaterea și includ:
- plagiat minor – preluarea unui fragment mic parafrizat, unui citat sau unei figuri fără a fi citată corespunzător;
  - indicarea inexactă a experienței, calificării sau contribuției personale într-un context în care acest fapt nu aduce beneficii majore persoanei respective;
  - reprezentarea inexactă a rezultatelor, fără denaturări deliberate;
  - lipsa de promptitudine în declararea conflictelor de interese relevante și alte asemenea.
63. Abaterile minore necesită mai mult formare și dezvoltare profesională și mai puțin sancțiuni disciplinare.
64. Abaterile majore sunt încălcări ale integrității de natură mai gravă, care afectează semnificativ mediul academic și includ:
- un comportament deliberat, nechibzuit sau extrem de neglijent care reprezintă în mod clar un risc semnificativ la integritatea cercetării;
  - o conduită care poate prezenta riscuri pentru subiecte, o comunitate mai largă, mediu sau pentru reputația de cercetare a instituției;
  - plagiat major – parafrizare extinsă fără citare corespunzătoare, copierea directă dintr-un text fără a face referințe, prezentarea unor modele sau concepte ca fiind proprii, continuarea cazurilor de plagiat minor în pofida avertismentelor;
  - alte forme – distrugerea intenționată a datelor, fabricarea sau falsificarea datelor, falsificarea de proprietate, defăimarea, abuz sistematic a termenilor și condițiilor de utilizare a resurselor de cercetare licențiate și alte încălcări sistematice a drepturilor de proprietate intelectuală ale terților.
65. Principalele sancțiuni care vor fi aplicate sunt următoarele:
- avertisment verbal;
  - avertisment scris;
  - interdicția de a face parte din diverse comisii (de evaluare, de acordare a premiilor ș.a. etc.);
  - îndepărtarea din echipa de realizare a proiectului;
  - schimbarea directorului de proiect;
  - retragerea și/sau corectarea tuturor lucrărilor publicate prin încălcarea regulilor de bună conduită;
  - mustrare scrisă;
  - diminuarea salariului de bază și/sau a premiilor,
  - retrogradare din funcție;





- j) suspendarea, pe o perioadă determinată de timp, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții superioare ori a unei funcții de conducere;
- k) suspendarea din funcție;
- l) destituirea din funcția de conducere din instituția de cercetare-dezvoltare;
- m) desfacerea contractului individual de muncă.

66. Sancțiunile prevăzute în prezentul Cod nu absolvă pe cei vinovați de aplicarea altor prevederi ale legislației în vigoare.

67. Instituția creează și menține un registru al sancțiunilor disciplinare.

### **CAPITOLUL 7. DISPOZIȚII FINALE**

- 68. Codul de etică va fi adus la cunoștința fiecărui angajat al Universității Libere Internaționale din Moldova.
- 69. Codul de etică va fi îmbunătățit periodic, în funcție de activitățile desfășurate și necesitățile apărute.
- 70. Codul de etică intră în vigoare la data aprobării.
- 71. Orice modificare efectuată în Codului de etică, va fi adusă la cunoștința tuturor angajaților instituției.
- 72. Codul de etică va fi afișat pe site-ul web și la sediul instituției.



### **BIBLIOGRAFIE**

1. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:ro:PDF>
2. Carta Europeană a Cercetătorilor și Codul de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor. <https://cnecsdti.research.gov.ro/wp-content/uploads/cne/2017/12/CartaCercetatorului.pdf>
3. CODUL DE ETICĂ AL UNIVERSITĂȚII LIBERE INTERNAȚIONALE DIN MOLDOVA (CADRUL DIDACTIC ȘI ANGAJAȚI). <https://ulim.md/wp-content/uploads/2020/11/Editie-2020-Regulamentul-Codului-de-Etica-al-ULIM.pdf>
4. CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ A PERSONALULUI ȘTIINȚIFIC ȘI ȘTIINȚIFICO-DIDACTIC. Anexă la Decizia CC al ANACEC nr. 7 din 18 decembrie 2018. <http://www.cnaa.md/files/normative-acts/normative-acts-anacec-attestation/cod-etica.pdf>